

tározottan a népnevelés és a népképviselet: az érdekeket nem megismerni kell, mert akkor nem a képviseltek akaratának, hanem "lényegének" képviseléséhez jutunk, márpedig az érdekképviselési rendszernek éppen nem előre kitűzött értékekért kellene garanciát vállalnia, hanem az érdekek legitím intézményes formában való érvényes képviseléséért.

Konkrét és tárgyszerű javaslatokra csak ezután került sor többek sürgető felszólalására. Mivel A-t tekinteték alapszövegnek, mely májusban a Kari Tanács elé kerül, a B készítői törekedtek néhány egvező pontnak az A-ban történő megerősítésére, illetve arra, hogy az adott viszonyok között ott is felhasználható elem B-ből átkerüljön. Akkor ismét vita bontakozott ki arról, vajon helyes-e B-nek az a fölvetése, hogy bármely 20 főt elérő hallgatói csoportosulás a kari szintű HKR-szerv megerősítésével állíthasson saját képviselőt /pl. TDK-k, kulturális építőtábor, öntevékeny művészeti csoportok, stb. stb./. Sokan ellenezték ezt, mondván, hogy ez mértéken felül megszorítaná a képviselők számát, hogy inkább a megfelelő felettes TDK-szerv, Közművelődési Titkárság, stb. képviselje ezeket /hiszen ha erre nem képes, akkor hogyan lenne képes a saját hallgatói képviselőjük/, hogy a képviselet politikai kérdés, ezért csak a KISZ lehet jogosult megerősíteni tisztükben a képviselőket, a KISZ lévén a hallgatók politikai szervezete, valamint hogy a szervezetben való részvétel feltétele ekkor nem a hallgatói státusz lenne, /mint a szakonként választott képviselők esetében/ hanem egy program elfogadása. Bár ezen érvek egy része valódi nehézségeket vetett föl, nem volt kérdés sokak számára, hogy szükség van a szabad hallgatói csoportok által állított képviselőkre: részint, mert azakok rendszere majdnem olyan kusza lehet, mint ezek /átszakosodottak, háromszakosok, stb./, részint mert spontán tevékenységeket nem feltétlenül kell belepréselni már meglevő szervezeti keretekbe. A kari KISZ-vezetőség már előzőleg állást foglalt e kérdésben, és ellenezte azt; a fórum viszont ennek ellenére szavazással mellette foglalt állást /az egyik állásfoglalás sem kötelező, csak orientáló jellegű/. Ugyancsak többségi szavazás fogadta el azt a javaslatot, hogy a hallgatói képviselők választására a második félévre való beiratkozással kapcsolatban kerüljön sor. Az órák óta tartó vita és többek távozása ellenére a nézetek még egy fontos, bár újra általánosabb kérdés körül ütköztek meg: legyen-e joga a KISZ-nek a képviselőket felelősségre vonnia azon a címen, hogy tevékenységük nem felel meg a HKR szabályzatának, illetve hogy mi biztosítja azt, hogy a képviselő nem csak saját magánvéleményének ad hangot. Ha e kérdésben nem is született megegyezés, a résztvevők számát tekintve a felére csökkent fórum résztvevői szinte közmegegyezéssel szivárogtak el - nem kétséges, vegyes érzelmekkel.

+ + +

FÖLDKÖZELBEN

/Kísérlet két riport háromféle módon való befejezésére/
Molnár Imre riportjai

"Mert a lehetőségeket teremteni is lehet, és kell is!" - mondotta volt nyilatkozata zárszavában Borsi József, negyedéves bölcsész a "..." 4. számában. Mivel a tisztelt olvasókkal együttérezve jómagam sem szeretem a világot általánosságokban megfogalmazott szép szavakkal diszitetten látni, megpróbáltam a "lehetőség" elvont fogalmát "földközelbe" hozni, illetve hozatni azokkal, akiknek véleményét e dolog kapcsán tudakolni merészelttem. "Ahány ember, annyi vélemény" - mondhatnák a logikusan gondolkodók, és igazuk is volna akkor, ha nem hasonlitanának már véleményeink is egymáshoz napjainkban. A most következő három vélemény tán abban a szerencsés helyzetben van, hogy nagyon kevésbé hasonlít, vagyis ezáltal képes átfogni éle-

tünk nagy /korán sem minden/ területeit, ismétlem "földközömben", keményen szembenézve a valóság tényeivel, és mindezen túl felelősségtudattal.

A kérdések:

1. Szüksége van-e arra az ifjúságnak, hogy lehetőségeinek megteremtésén saját maga fáradozzon?
2. Hogyan képzeld el az ifjúság öntörvényű lehetőségteremtését társadalmunkban?
3. Mik azok a meghatározó elvek, amelyeknek a KISZ-ben alá van rendelve az ifjúság lehetőségkibontakoztatása?
4. Mi az, ami segíti vagy gátolja az ifjúság lehetőségteremtésének folyamatát?
5. Az ifjúság politikai érettsége, tájékozottságának alapossága előfeltétele lehet-e a lehetőségteremtés felvállalásának?
6. Milyen feladatokban határoznád te meg az ifjúság tevékenységét a jövőre nézve?
7. Nem érzed a feladatok direkt módon történő meghatározását az ifjúság önállósága lebecsülésének, megalkodásának?
8. Szerinted indokolt vagy nem napjainkban az ifjúság társadalmi kiskorúságának feltételezése?
9. Komolyan vették-e szerinted helyi, megyei, országos vezetői szinteken az ifjúság saját kiskorúságát megszüntetni akaró reformkezdeményezéseit a küldöttgyűlések időszakában?
10. Hol látod az ifjúság helyét a világban, amelyben élünk?

Jóna Agota / V. évf. magyar--német/

1. Az ifjúság nagyon sok réteget foglal magába, pl. a középiskolai diákokat, egyetemistákat, dolgozó munkás vagy értelmiségi fiatalokat. Akár egyénenkénti, specifikus, akár általánosan érintkező érdekeikről van szó, feltétlenül szükséges a rétegek figyelembe venni, s számukra cselekvési lehetőséget biztosítani. Szabad tevékenységükben társadalmi értékvaltság és megújulásbiztosítékát látom, tehát semmiképpen nem tartom öncélúnak, ha az ifjúságnak önállóságot biztosítunk problémái megoldásában.
2. Ha az ifjúság igényli cselekvési határainak kitágítását, akkor ne ütközzék állandó elutasításokba, mert ez nem kívánt magatartásokhoz vezethet. Persze az ifjúságnak is tisztában kell lennie a parlamentáris formákkal. Ismernie kell szervezetének szabályzatát is, mert csak ennek ismeretében minősíthet bizonyos visszás jelenségeket. Meg kell tudnia vizsgálni, hogy a hibák a szervezeti szabályzat hiányosságaiból adódnak-e, vagy ehhez képest csak torzulások. Ezek ismeretében tervezetten léphet fel, s "árnyék-bokszolásként" helyett valóban alapokat érintő, konstruktív javaslatokat tehet. Ezt látom a jövő útjának.
3. A KISZ szervezeti életét minden szinten a pártkongresszusok által meghatározott elvek irányítják. A KISZ ezen kívül együttműködik az állami és társadalmi szervekkel, a szülőkkel /szerv. szab./, stb. A KISZ sokirányú alkalmazkodása elvileg a túlzott megfelelés veszélyét is magában rejtheti. Erre hajlamosít az a tény is, hogy a KISZ alkalmazkodása tulajdonképpen egy ideológia, alternatíva pártolását jelenti. Pl. ez az ideológia hiába pozitív, ha vele sok hatalmi pozícióban ülő vezető visszás társadalmi gyakorlatot próbál szentesíteni. Hogy ez gyakran így sikerül, annak az is az oka, hogy nincs kellő lehetőség a vezető és irányító testületek ellenőrzésére. Ebben az esetben tehát kifejezetten káros a KISZ ilyen mértékű alárendeltsége.
4. Az ifjúság lehetőségteremtésében is érvényesül az a sajnálatos mindennapi tapasztalat, hogy a cselekvő egyén pozíciójától függ tevékenységének eredménye. Egy vezető funkcióju embernek aránytalanul jobbak a cselekvési lehetőségei. Ez a helyzet akkor kedvező, ha egy KISZ-vezető az adott pozícióba rátermettsége, tudása és az őt demokratikusan választó tömegek bizalma folytán kerül, és képviselni tudja a megválasztók érdekeit, ellenkező esetben azonban nem. Szorgalmazni kellene tehát a csak választói minőségben köz-

remüködő tagság cselekvési esélyeinek javítását. Jelenleg ugyanis csak arra terjed ki a tevékenysége, hogy a felette levő első vezetőséget megválasztja. A továbbiakban egymás fölé épült vezetőségek munkájáról informálatlansága miatt nem értesülhet, és nem tudhat bizonyos szinten hozott határozatokról, pedig őt érintik.

5. Feltétlenül. Többen is kifogásolták, az előző riportodban Borsi is, hogy túlzottan a magunk problémáira koncentráltunk az elmúlt időszak alatt. Pedig épp ilyen nagy szükség lett volna a közélet problémáira reflektálnunk és megoldásukra javaslatot tennünk. Ezt a jogot rögzíti a KISZ szervezeti szabályzata. Az ilyen javaslatainkat a kongresszus elé is eljuttathattuk volna. De vajon ki tudott erről a jogról közülni? Én hát éve vagyok KISZ-tag, de csak most olvastam először a szervezeti szabályzatot, s ösztönén szólva ez nem csak az én hibámból alakult így.

A politikai érettség viszont megérdemel még néhány szót. Politikai érettségen én azt értem, hogy az ember képes cselekvően beleszólni a társadalmának ügyeibe. Ugy érzem, nemcsak az ifjuság, de az egész társadalom életében hiányzik az önálló politikai cselekvésre való érettség. Egy-egy réteg politikai érettsége nem mindig saját elhatározásától függ, hanem az adott körülményektől is, amelyekbe beleszületik. A politikai érettség kétoldalú dolog. Nem felsőbb határozatok mechanikus végrehajtását, hanem az azokhoz való ésszerű, kritikai viszonyulást jelenti. Ez a viszonyulás egybeeshet a határozatok elfogadásával vagy bírálataival. Amennyiben az utóbbival esik egybe, akkor a politikai érettség fogalmába az is beletartozik, hogy ezt a véleményét az egyén kifejezésre is juttathassa, s az meghallgatásra találjon. Ha a kérdést így fogalmazom, akkor azt kell megállapítanom, hogy a társadalomban a politikai érettség a demokrácia fokmérőjét jelenti.

6. Erre a kérdésre nem tudok válaszolni. Az "ifjuságnak" egy személyben nem tűzhetek ki célokat.

7. Ezt inkább egy önmegőrző mechanizmusnak nevezném, amely arra irányul, hogy a mindenkorfi fiataliságot a megelőző nemzedék mintájára formálja. Ez bizonyos esetekben valóban az ifjuság tartós kiskorúsítását vonhatja maga után, hisz a következő nemzedékre is konzerválhatja azt a politikai éretlenséget, amellyel naponta találkozunk.

8. Indokolt. Minden válszom erre utal, ennek okaira próbál rákérdezni.

9. Szerintem nem vették komolyan, mert ez együtt járt volna a felelősségvállalással és a diákok által felvetett problémákban a helyi felelősök megkeresésével és megjelölésével. Így a dolgok szépen elsimultak egy ideig.

10. Ösztönén szólva nehéz a mai fiatalnak. Vagy megpróbálja megvalósítani "többé-kévesbé" ideáljait, vagy kompromisszumot köt, és konformistává válik. Ez utóbbi sajnos sokkal gyakoribb tapasztalatunk. Ez következik abból az egzisztenciális fenyegetettségből /jó állás, jó fizetés, lakás akkor van, ha befogom a szám/, amelyet a felnőttek már olyan biztosan ismernek és előre jósólnak /majd megtudod, ha odakerülsz/. E tekintetben vitathatatlanul könnyebb a még tanuló egyetemistáknak, főiskolásoknak. Ennek a rétegnek jó lehetőségei vannak arra, hogy politikailag aktív hatással legyen a társadalom életére. Mivel minden KISZ-tag jogában áll a közéletre való véleménynyilvánítás, ennek a rétegnek kellene kapcsolatot teremtenie az ifjuság más társadalmi rétegekben elhelyezkedő részével is. Felvállalni és keresni az érdekegyeztetés lehetőségét, a közös társadalmi érdekek és célok megteremtését, az egyre növekvő távolságok és az elszigeteltség megszüntetését... De ez még csak elképzelés. Tovább kell gondolni.

Dr. Kiss Barnabás, a JATE KISZ EB titkára

1. Föltétlenül szüksége van, keresse, csinálja és teremtsen meg a maga lehetőségeit, hisz az ifjúságnak sajátja kell, hogy legyen a kezdeményező-készség. Csakhogy ennek is, mint mindennek, két oldala van. Fel kell előbb fedezni a már meglevő lehetőségekkel való élést, ezután jöhet számításba az új utak keresése a jobbitó szándék, az előrelépés szellemében. Ezt sokszor válaszként is adhatnánk a hozzánk érkező számonkérésekre, mégpedig azt, hogy mennyire élt a már adott lehetőségeivel az ifjúság?

Az igaz, hogy a jobbitó szándék megvalósítására nehéz valamilyen objektív mércét megállapítani, de talán visszafelé menve, vagyis az elérni kívánt cél alapján meg lehet állapítani, hogy mi a jobbitó szándék egy kezdeményezésben, és mi nem. A KISZ szemszögéből fontos megállapítani, hogy az adott kezdeményezés mennyire szolgálja a K. politikai céljainak megvalósulását. Ha ezt a célt szolgálja a kezdeményezés, akkor szándéka természetesen pozitív.

2. Társadalmunkban a KISZ vállalta az ifjúság képviselését, és ezzel együtt mindjobban igyekszik az ifjúság igényeit kifejezni, és teret, lehetőséget adni a kezdeményező-készség kibontakoztatásához. Ezt nyilvánvalóan saját politikai platformján a párt politikai céljaival összhangban teszi. Tevékenységének ez adja meg kiindulópontját, és ebben az egyébként széles körben szolgálja és karolja fel az ifjúság lehetőségteremtő kezdeményezéseit.

3. A kérdés általános megválaszolásának után konkrétan, a felsőoktatásra vonatkozóan: a KISZ célrendszere központilag, globálisan kidolgozott. A felsőoktatásnál maradványos most leginkább csak erről a területről beszélek - a KISZ célja az, hogy a maga mozgalmi eszközeivel hozzájáruljon a szocialista szakszembésképzés és értelmiségi funkció kibontakoztatásához. Mit értek a szocialista értelmiségi kifejezés alatt? Szocialista értelmiséginek azt tartom, aki korszerű szakmai és általános, valamint közéleti és politikai műveltséggel is rendelkezik. Ezen a területen a KISZ szerepe a közélet gyakorlatának oldaláról jelentős, illetve részt kell vennie a szakmai értelmiségi képzés megfelelő feltételeinek kidolgozásában.

4. A KISZ-nek tagjai számára biztosítani kell a közélet gyakorlatát. A KISZ-on tulmutató tényezőket pedig kedvezően kell befolyásolni. A KISZ politikai alakító funkciójának az érvényesülése az egyetemen pl. azt jelenti, hogy állásfoglalása legyen a hallgatókat érintő kérdésekben, legyen részt az oktatás korszerűsítésében és általában az egyetemi közéletben. Ami gátolja a KISZ munkáját, hogy mindezekig nem sikerült a tagság nagy részét széles körben aktivizálni vagy bevonni a munkába. Számtalanszor próbálunk kezdeményezni, amelyet a tagság részéről sokszor passzívitás fogad. Ugyanakkor viszont sokszor visszakapjuk, hogy mi nem teszünk semmit. A vezető szervekkel szembeni kritika sokszor jogos ugyan, ugyanakkor meg kell próbálni a saját közvetlen környezetükben is hibákat keresni. Az alapszervezetek mozgalmi csatornája nincsenek megfelelően kihasználva. Pedig szükség volna a saját környezetükben, alacsonyabb szinten is a döntésre, az állásfoglalásra, az aktivitásra. Sokkal több intenciót, segítséget kell kapni a vezetőségnek az alapszervezetektől, ami sokszor hiányzik vagy teljesen elmarad. Például a TTK 36 alapszervezetéből a kongresszusi levél vitájáról szóló összegzést csupán 12 alapszervezet továbbította. Nagyon fontos lenne az al. jövő kezdeményezések, javaslatok konkrét megfogalmazása, különösen a tervezés, az akcióprogram készítésének időszakában.

5. Direktben, generálisan nem lehet előfeltétele, mert maga a KISZ-tagság is heterogén rétegződésű és különböző felkészültségű. Mivel a KISZ-tagság egy része nem érett politikailag, fontosnak én ebben az esetben azt látom, hogy mindekre meg kell hogy tanítsuk az ifjúságot. Meg kell tanítanunk a közéletre, úgy, hogy megteremtjük számára a politika gyakorlásának a lehetőségét. Persze mindig számolni kell azzal, hogy vannak felelőtlen,

nem reális megnyilvánulások is az ifjúság részéről. A KISZ-nek fel kell készülni a viták vállalására, a nem reális megnyilvánulásokkal szemben. Tisztán kell kiszűrni az egészséges politikai mondanivalót, és ezt további-
tani demokratikus fórumokon.

6. A kongresszusra való felkészülés időszakában - úgy érzem - elég feladatot kapott a KISZ és más szervek is. Sok jogos probléma és javaslat került a felszínre. Ezt kell alaposan elemezni, és tisztázni, mi vonatkozik ebből a KISZ-re és mi nem. Én az irányokat alapvetően jónak látom. Aktivitás, öntevékenység, rugalmasság. Ebben az irányban kell előre lépni, és mindezt a napi munkákban aprópénzre váltani. Én fontosnak érzem a feladatadást. Megfogható, értelmes, testreszabott feladatokat kell adni, mert ezekkel tudjuk nevelni az ifjúságot. A feladatok meghatározásához kellene az alulról jövő több kezdeményező és vállalási készség. A kongresszus ugyan kijelöli a feladatokat, fő irányokat, új munkamódszereket, de azt nem lehet elvárni tőle, hogy X.Y.-ra konkrétan is meghatározza, mit kell tennie. Ezért kell több munkát végezni helyi szinteken is. Én személy szerint is számítok minél több ember tudására és segítségére, pl. a tervezésben és munkamódszereink alakításában.

7. Szerintem a jövőben a mozgalom is ezirányba kell hogy fejlődjék, tehát minél nagyobb teret engedjen a helyi önállóságnak a tervezésben, politikai képzésben, stb. Én a kongresszustól is ilyen utak kijelölését várom. Csak-hogy az öntevékenységhez tevékenység is kell. Az első lépés tehát az, hogy programjaink meghatározásában minél többen aktívan vegyünk részt.

8. Globálisan az ifjúságra nézve ez a feltételezés semmiképpen sem indokolt. Különösen nem az egyetemi és főiskolai hallgatók rétegére nézve. Számítani kell a véleményre, közreműködésre. Ha egy részének vannak gyerekes megnyilvánulásai, akkor meg kell tanítani az érett politizálásra, fel kell hívni a figyelmét a felelősségteljes állásfoglalásra.

9. Véleményem szerint komolyan vették, a megoldás érdekében történtek is kezdeményező lépések. Vannak kérdések, amelyek elsősorban a felsőoktatásban jelentenek problémát, pl. ilyen jellegű megoldás, mint itt a bölcsészkaron, sehol másutt nem vetődött fel. Az általában felsőoktatási problémának tekinthető, hogy baj van az alapszervezetekkel, hogy nem működnek, lazuló, szétesőfélben vannak. Új módon történő kialakításukra tudomásom szerint még nem volt példa. Én ezt egy lehetőségnek tartom. Itt a bölcsészkar a tevékenységi alapot helyezte előtérbe. Ugyanígy többféle módon is lehetne alapszervezetet szervezni. Persze még sok vita és ellenérv van a dolog körül, pl. az alapszervezeti funkciók körüli viták. Tudjuk, hogy három alap-funkciója van egy szervezetnek: politikai, érdekvédelmi és szervezeti /mozgalmi/. Ebben az esetben vitatott, hogy az érdekvédelemmel, a szervezeti irányítással mi lesz. Ha több évfolyamból kerülnek ki az alapszervezet tagjai, kérdésessé válik a párthoz való kapcsolódás is, stb. Én a magam részéről utkeresésnek, mozgalmi kísérletnek tartom a bölcsészkar kezdeményezését.

10. Figyelembe véve speciális helyzetét /kora, helye, szb./ a társadalom nagyon fontos részét alkotja az ifjúság. Indokolt tehát gondjaival intenzíven foglalkozni, elismerni helyét, amit a maga tevékenységével, munkájával kiérdemelt a társadalomban. Fontos, hogy élni tudjon a meglévő lehetőségeivel, persze felelősségteljesen, és ugyanakkor teremtsen meg a maga lehetőségeit, jobbitó szándékának érvényesülésével. Ebben számíthat a KISZ mindenkorai segítségére.

Gyuris Jenő, másodéves biológus

1. Nyilván szüksége van, csak az a kérdés, hogy az ember ki tudja-e vinni a maga célkitűzéseit. Szerintem három alapelvvel jellemezhető, ami hatással van az ifjúság alakítására. Az ember megszületésekor olyan mint egy nagy gránitdarab, teli rengeteg formával, színnel, lehetőséggel. Esélyeiben és talán képességeiben is totipotens. A kisgyermek teli a megismerés utáni ósztalé vágy mindenhatóságával, amit neveltetésével, növekedésekor szépen, fokozatosan elveszt, és ezt a nagy gránittömböt a társadalom végülis egy kis csavarráfaragja le, amilyen éppen szükséges egy nagy gépezet működéséhez és semmi több. Miután megszabadítják az embert a nagy ósi "mindenigénytől", könnyű belőle egy csupán fogyasztói lényt nevelni, akinak ráadásul állandó egzisztenciális harcban kell megküzdeni létéért. Természetesen ez a folyamat gyakran eredményezi azt, hogy az ember elfordul a társadalomtól és mindenféle módon különbözni akar. Vagy tudatosan, vagy megjátszva teszi ezt. Mindennek az oka, szerintem, az impotens középosztály a társadalomban, akivel az ifjúságnak meg kell küzdenie saját helyének eléréséért. Ezzel a középosztállyal szemben, amely csupán íróasztala védelmére rendezkedett be, az ifjúságnak sajnos át kell vennie az ő harcmódorát is, ami azt jelenti, hogy lassan hozzá hasonlóvá válik. Az az igazság, hogy szép dolog ez a lehetőségteremtés, de ha az ember igazán boldog akar lenni, akkor Wittgenstein szerint is / minimálisra kell csökkentenie fizikai igényeit, szükségleteit, így talán mentesül az anyagi javak bűvkörétől, és erejét nem emésztik fel az értük való állandó harc. Így talán lehetőséget nyer, hogy boldogságigényét intellektuális, szellemi szinten próbálja kielégíteni. Minderről viszont nem sok teret talál a társadalomban.

2. Szerintem, ez pszichológiai alapállás kérdése is. Az egyén szempontjából mindenféle struktúra káros, mert elnyomja az individuumot. A társadalmi rendszerek szervezettsége, hierarchiája általában a maga képeire igyekszik manipulálni-maszkirozni az individuumot. Ezzel szemben az egyén egyetlen védekezési lehetősége, hogy egy mikrovilágot épít ki maga köré /barátokat szerez vagy "filozófiát" fogalmaz meg/, aminek a segítségével képes a külső világ hatását tompítani. Másként fogalmazva; annyit fogad el abból az illető társadalomból, amennyi létéhez feltétlenül szükséges, és ez a minimumelfogadás egyben persze az árral való szembeüszást is jelent.

3. Szerintem a KISZ-szervezet az ifjú ember lelkének első megkísértője társadalmunkban. Az első útjelző a társadalmi manipuláltság felé. Persze mindez már ovodáskorban elkezdődik, de én most a gondolkodni kezdő tizenévesekről beszélek. Persze lehet, hogy ez a manipuláció nem előre tudatosan kitervelt, de akkor is veszélyes, mert a világot, a valóságot csak egyetlen nézőpontból engedni láttatni. Mindezt persze saját tulirányított, tulszabályozott módszereivel teszi, amelyekből nem hajlandó sokat engedni vagy lazítani. A látótér tágulásával ellentétesen ebből csak beszűkülés következhet.

4. Mindez gátolja, amit már az eddigiek során elmondottam. Segítené talán az, ha képes lenne az önkifejezés minden lehetséges fórumát megteremtetni, teret, lehetőséget adni anyagi és szellemi szinten egyaránt, nem pedig egyoldalúságra, gondolatpanelekben való gondolkodásra készíteni.

5. Volt alkalom találkozni ná külföldi egyetemistákkal, és kiderült beszélgetéseink során, hogy többet tudtak a marxizmusról, mint én. Ez nyilvánvaló, hisz lehetőségük van többféle nézőpont ütköztetésére, a választásra, ami arra készíti az embert, hogy mögé nézzen a dolgoknak, kiélezve érezze magán a kérdések, problémák valóságát. Nálunk úgy érzem elsatnyul az ember politikai érdeklődése, ha van egyáltalán ilyen. Mert nem hiszem, hogy csak annyi történik társadalmunkban, amennyit ebből a lapok megírnak. Más az, ha az ember saját képességei birtokában képes az őt érő többféle ingerből kiszűrni az igazságot, és más, ha erre a célra mástól kap már eleve egyszínű, ráadásul használati utasítással ellátott szemüveget. A szabad in-

formációáramlás a társadalmi tudat fontos része. Ha az előbbit csorbitják, bénítják, akkor bénul vele az utóbbi is.

6. Én soha nem képzeltem magam bele még ilyen helyzetben. Azt hiszem, nem is tudnék feladatokat szabni. Talán csak annyit, hogy olvasni kellene nagyon sokat, és még többet beszélni erről. Kommunikálni, nézetet cserélni határtalanul. Mást nem tudnék mondani.

7. Pontosan annak érzem. Szerintem nincsenek, vagy csak nagyon elvontan léteznek általános érvényű szentenciák arra, hogy mi a Jó vagy mi a Rossz. Mindenki önmagából fakadóan tudja ezt, nem pedig azért, mert mások kijelölik számára a jó vagy rossz utakat. Nehezen tudnék most valami általánosan elfogadható, a gyakorlati életben is követhető utat szabni az ifjúságnak. Szerintem sokkal inkább a lehetőséget kell megteremtteni a számukra, az alkalmat, hogy kifejezhessék önmaguk értékeit. Ugy látom, hogy a tömegek a felülről meghatározott értékeket nem a jóakarat megnyilvánulásának, hanem saját butaságuk elismertetésének tartják.

8. Nem indokolt. Az én nézőpontom szerint abszolúte nem jogos. Mindez a felfogás, szerintem, megintcsak a középosztályon mulik. A középosztályt életkor és gondolkodás tekintetében is meghatározottnak érzem. Szerintem ez az osztály képviseli nálunk a "szocialista dzsentrit", aki a társadalmi hierarchia közepén helyezkedik el, aki végrehajtja a felülről kapott utasításokat, és akik miatt nagyon sok információ nem jut fel a legfelsőbb szintekre, és mindezt azért, mert úgy érzik, hogy nem etikus, nem való a fekete színeket felfelé is megmutatni. Nyilván, hogy azokat, akik ezeket a színeket leginkább észreveszik /pl. a fiatalok is/, más megoldás híján társadalmilag kiskoruként kell kezelni.

9. Én nem hiszem. Szerintem megintcsak érvényesült a már előbb is említett "kifésülés" törvénye, és a kezdeményezés nem lehetett hatással azokra, akikre igazán hatni akart. Ilyen a visszafelé jövő reakció is. Vagylagos. Kényelmesebb helyzet a szélesend, mint a problémáktól, bonyodalmaktól felkorbácsolt légkör.

10. Az ifjúság most ebben a világban szerintem olyan, mint egy karóhoz kötött vicsorgó eb, amit egy idő után simán szabadjára lehet engedni, mert mindenkinek szépen a lábához fog sündörögni. Egy idő után vége a vicsorgásnak; hisz jön a munkahely, a család, az Élet, vagyis az asszimiláció. És az a nagy baj, hogy ezt mások is tudják, azok is, akik a pórázt tartják. Azért haragszom én azokra a fiatalokra, akik már tizennégy éves korukban megalkusznak a sorsukkal. Ha mások lennének, másságukból profitálhatna a világ, vagy legalább a közösség, amely körülöttük van és igényli a másságot, méghozzá nem pótcselekvések által kifejezve. Az állott vizet felzavarni szerintem annyi, mint egy új lehetőséget teremteni a letisztulásra, a társadalomban pedig az újraértékelésre.

+

A három riport háromféle felfogást tükröz. A szerkesztőség véleménye több helyen is eltér a riportalanyokétól, de úgy gondoljuk, a különböző véleményekből egyaránt sokat lehet tanulni. Mi vitatkoznánk Kiss Barnabásnak azzal a nézetével, hogy egy bizonyos adott távoli cél alapján azonnal minősíthető minden kezdeményezési szándék; nem tartjuk előjóságnak, hogy a passzivitást csak a tagok, ill. a szervezetben belüli információáramlás szempontjából közelíti meg. Gyuris Jenő felfogását sem tekintjük teljesen kiforrottnak, oléggé elnagyolt és pontatlan kategóriákat használ /pl. dzsentri/. Nem értünk egyet a kívülállással és a lehetőségek teljes tagadásával sem.

-- Szerk./